

Notitie Speelplekkenbeleid gemeente Leek

Stapstenen in Oostindie (foto: Arcadis)

Natuurlijk Spelen!

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1:	Inleiding	pagina 2
Hoofdstuk 2:	Visie op speelplekken	pagina 3
Hoofdstuk 3:	Theoretische onderbouwing speelplekken	pagina 4
Hoofdstuk 4:	Inrichting van de speelruimte	pagina 6
Hoofdstuk 5:	Gemeentelijke uitgangspunten speelplekken	pagina 8
Hoofdstuk 6:	Behoud van speelruimte	pagina 11
Hoofdstuk 7:	Samenwerken aan speelruimte	pagina 12
Hoofdstuk 8:	Overzicht financiële consequenties	pagina 13

Voorwoord

door wethouder T.H. Haseloop-Amsing

Slootje springen waarbij zo af en toe de sloot net iets te breed was en je moest bedenken hoe je dat thuis ging uitleggen. Hele toernooien "stoerprandje". Slingers maken van madeliefjes. Touwtje springen met alle kinderen uit de straat tot de moeders rsi kregen van het draaien; hinkelen, voetballen met twee jassen als doel. In bomen klimmen en hutten bouwen in het bos, kikkerdril zoeken, fietsen, hangen in het fietsenhok op het schoolplein, de wereld ontdekken!

De tijden zijn veranderd. Volwassenen zijn na gaan denken over de plek waar kinderen moeten spelen, over toestellen waarop ze dat moeten doen. Er staan hekken rond de schoolpleinen. We hebben bestemmingsplannen met voor bijna elke activiteit een plekje. We organiseren zelfs een "modderspeeldag" waarop kinderen vies mogen worden en met modder mogen spelen!

Maar zijn de kinderen ook veranderd? Ja, ze hebben meer mogelijkheden: Computer, Smartphone, Playstation, Wii, tablet, enzovoort. We horen dat kinderen te weinig bewegen en te dik worden. Dus: nog meer speelveldjes met nog meer toestellen? Waarom vragen we het niet gewoon aan de mensen die er gebruik van moeten maken: de kinderen?

Dat hebben we gedaan op verschillende manieren. Eén moment was tijdens de leerlingenraad waarbij kinderen uit groep 7 en/of 8 naar het gemeentehuis komen. En wat blijkt: Eigenlijk zijn de kinderen nog steeds kinderen die het liefst zelf willen weten wat ze wanneer en waar willen doen. Misschien moeten wij veranderen. Beetje terug naar vroeger, beetje terug naar Natuurlijk Spelen!

Ruimte om te spelen in een natuurlijke omgeving.

Verantwoording

Bij het opstellen van deze notitie over speelvoorzieningen is dankbaar gebruikt gemaakt van het speelruimtebeleidsplan van de gemeente Utrechtse Heuvelrug, dat qua visie goed past bij de Leekster ideeën over het omgaan met speelplekken. Daarnaast is uit meerdere andere vrije bronnen informatie verzameld en gebruikt en namen van makers vermeld.

Hoofdstuk 1 Inleiding

Aanleiding

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leek heeft bij een "thema-B&W" over Speelvoorzieningen, aangegeven een notitie over speelplekkenbeleid te willen hebben. Op dit moment is er geen vastgesteld speelplekkenbeleid en worden veel zaken ad hoc opgelost. De notitie moet ook een antwoord geven op de vraag hoe om te gaan met de reeds gerealiseerde bezuiniging van 50 % op de budgetten voor onderhoud en vervanging van speeltoestellen.

Speelplekkenbeleid gemeente Leek

De gemeente Leek beheerde op 1 januari 2013 219 speeltoestellen op 69 speellocaties. De gemeente is als beheerder wettelijk verplicht te zorgen voor veilige speelvoorzieningen. Deze verplichting volgt uit het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS, 1997).

Het is niet alleen belangrijk dat de speelvoorzieningen veilig en goed te gebruiken zijn, ze moeten ook aansluiten bij de behoefte van de doelgroep. Ze moeten op de juiste plek liggen, aansluiten bij de leeftijdscategorieën, veilig te bereiken zijn, voldoende te bieden hebben, enzovoorts. Kortom, het aanbod aan speelvoorzieningen moet aansluiten bij de behoeftes van de doelgroep. Er wordt daarom gezocht naar een beleidsplan waarmee invulling wordt gegeven aan het realiseren van uitnodigende speelplekken ten behoeve van spelen, bewegen en ontmoeten.

Doelstelling en visie

Door het vaststellen van een notitie Speelplekkenbeleid, komen er richtlijnen voor het jaarlijks op te stellen uitvoeringsplan voor het omgaan met bestaande en nieuwe speelplekken en de omgeving. Het doel is te komen tot een flexibel speelplekkenbeleidsplan dat invulling geeft aan een evenwichtige verdeling van speelvoorzieningen over dorpen, wijken en de daarin aanwezige kinderen. Er wordt nadrukkelijk gekeken naar mogelijke combinaties van speelplekken met schoolpleinen. De natuurlijke (informele) speelplekken kunnen wel eens belangrijker zijn dan de speeltoestellen. Speeltoestellen zijn duur, qua aanschaf, qua veiligheidscontrole en qua onderhoud. Het resultaat zal derhalve niet bestaan uit een dicht netwerk van speeltoestellen in iedere dorp, wijk en buurt.

Inspraak belanghebbenden

Hoewel de communicatie een belangrijke rol speelt, worden alleen die locaties met de buurt besproken waar het ook zinvol is. Er moet dan sprake zijn van keuzemogelijkheden of alternatieve oplossingen. Met name bij de keuze voor herinrichting van bestaande speelplekken of bij nieuwe locaties, kunnen buurtbewoners hun ideeën inbrengen. Ook hun eigen rol kan worden besproken. Buurtbewoners kunnen op meerdere manieren betrokken worden bij het speelplekkenbeleid, en ook gestimuleerd worden om een actieve(re) rol en grotere eigen verantwoordelijkheid te nemen. Bij de leerlingexcursies in 2011 hebben leerlingen van de groepen 8 van de basisscholen hun mening gegeven over de speelplekken in de gemeente. Kinderen geven aan dat er vaak sprake is van overlast door hondenpoep op en bij de speelveldjes. Ook ouders geven hierover signalen af aan de gemeente. Buurtbewoners hebben en nemen deels een eigen verantwoordelijkheid bij het aanspreken van anderen bij het vervuilen van de leefomgeving en de gezamenlijke speelruimte.

Veldinventarisatie

Om een volledige indruk te krijgen van de bespeelbaarheid van alle buurten is gekeken naar zowel formele speelruimte (speelplekken) als informele speelruimte.

De basisschoolleerlingen uit de groepen 6, 7 en 8 konden op een plattegrond van hun woonomgeving aangeven waar ze vaak spelen - in de ruimste zin van het woord - of gespeeld hebben.

Als onderdeel van een Technasiumproject over jongerenontmoetingsplekken, zijn jongeren geïnterviewd over wat ze belangrijk vinden aan een hangplek en waar ze graag met andere verblijven. Ook vanuit het GRUP-overleg zijn de belangrijkste (eigen) jongerenontmoetingsplekken genoemd.

Ambtelijke werkgroep speelruimtebeleidsplan

Het speelruimtebeleid heeft raakvlakken met diverse werk- en beleidsvelden. Daarom is een ambtelijke werkgroep Speelplekken samengesteld. In deze werkgroep zitten vertegenwoordigers vanuit de afdelingen die direct betrokken zijn bij het spelen in de openbare ruimte: Openbare Werken, en Ruimtelijke en Maatschappelijke Ontwikkelingen. Daarnaast worden mensen van de afdelingen VVH, M&B en communicatie ingeschakeld, op de momenten dat hun inbreng nuttig kan zijn.

Hoofdstuk 2 Visie op speelplekken

Spelen is belangrijk, want spelen is leren. Van jongs af aan leren kinderen door spel vaardigheden te ontwikkelen op onder andere motorisch en sociaal gebied; leren klimmen, maar ook leren delen en samenwerken. Voor spelen is ruimte nodig. En zoals kinderen uitgroeien tot jeugdigen en jongeren, zo groeit de speelruimte en de afstanden die ze afleggen met hen mee.

Veel belangrijker dan speeltoestellen is voldoende fysieke ruimte om te spelen. Als er voldoende ruimte is en de ruimte voldoende afwisseling biedt, zijn speelvoorzieningen nagenoeg overbodig. Voetballen op straat, struinen door de bosjes, tikkertje op het grasveld, praten op een bankje of met een vlot over de sloot; de mogelijkheden en de creativiteit van de doelgroep zijn onbegrensd. De openbare ruimte die geschikt is om te spelen noemen we ook wel de informele speelruimte. De gemeente streeft naar zoveel mogelijk informele speelruimte en probeert de bespeelbaarheid van de openbare ruimte te verbeteren bij (her)inrichtingen.

Helaas is er in bebouwd gebied vaak onvoldoende informele speelruimte en moeten speelvoorzieningen, de zogenoemde formele speelruimte, worden aangelegd. Door de hoge druk op de openbare ruimte is het soms moeilijk om voldoende speelruimte te realiseren in de dorpen. De gemeente zoekt naar win-win-situaties door meervoudig ruimtegebruik. Schoolpleinen en openbaar groen zijn vaak heel geschikt als speelruimte.

Geschikte speelruimte en speelvoorzieningen voldoen aan een aantal algemene eisen. De belangrijkste zijn schoon, veilig, prettig om te verblijven en natuurlijk voldoende uitdaging! Binnen de gemeente blijken hondenpoep op veldjes en op straat, en het verkeer de grootste bedreiging voor speelruimte, terwijl in de zandbakken (van speellocaties) de kattenpoep zeer onhygiënisch is.

Ook een hut op gemeentelijk terrein is in die zin een speeltoestel waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Een (tijdelijke) hut kan gezien worden als een tijdelijk speeltoestel en valt daarom niet onder het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS). De gemeente staat daarom het bouwen van hutten toe in de schoolvakanties, tenzij er brandgevaarlijke situaties bestaan of er gevaar voor de omgeving wordt geconstateerd.

Realisatie van speelruimte vraagt om voortdurende aandacht. Voor de lange termijn borgt de gemeente speelruimte via het bestemmingsplan en het programma van eisen voor inrichting openbare ruimte. In de masterplannen (structuurvisies) volgt een ruimtelijke vertaling van het beleid.

Daarnaast worden plekken 'verhuisd' zodat het netwerk van speelplekken meer evenredig verdeeld wordt en de speelplekken daar liggen waar de doelgroep woont. Daarom wordt voorgesteld om in de tijd gefaseerd naar een streefbeeld toe te werken. Dit gebeurt door de populatie in de buurten te monitoren (m.n. 4 tot 18 -jarigen) met behulp van de bevolkingsgegevens en prognoses. Slechte toestellen worden verwijderd, en over vervanging of verplaatsing wordt goed nagedacht.

De gemeente staat niet alleen in de realisatie van speelruimte. Aan de hand van het programma van eisen hebben ook de woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars een rol bij leefbaarheidbevordering. De gemeente werkt waar mogelijk samen met deze partners om speelruimte te realiseren. De rol van de bewoners is ook belangrijk. Allereerst moeten zij accepteren dat er in de openbare ruimte gespeeld wordt. De gemeente staat open voor buurtinitiatieven. Via inspraak en bewonersparticipatie worden ouders en kinderen actief betrokken bij de aanleg en inrichting.

In de Leekster visie op speelplekken wordt meer ingezet op natuurlijke speelplekken en op het veelvuldiger gebruik van schoolpleinen. Dit wordt de komende jaren verder concreet uitgewerkt.

Door de aanscherping van het hondenpoepbeleid en de bijbehorende opruimplicht, hoopt het college dat er meer kinderen gebruik zullen maken van de veldjes en groenstroken om er te spelen. Ouders en verzorgers stimuleren hopelijk hun kinderen om buiten te spelen, zonder zorgen voor de viezigheid en het gezondheidsrisico bij het in aanraking komen met honden- of kattenpoep. Ouders hebben sowieso een belangrijke taak bij het (meer) buiten laten spelen van hun kroost. In dat opzicht moeten de gemeentelijke mogelijkheden niet worden overschat, maar wel gebruikt!

Hoofdstuk 3 Theoretische onderbouwing speelruimte

3.1 Speelruimte is belangrijk!

Spelen is in al haar vormen van wezenlijk belang voor de ontplooiing van de opgroeiende doelgroep en is de basis voor haar geestelijke en lichamelijke ontwikkeling. Om de ontwikkeling maximaal te kunnen stimuleren, is het nodig inzicht te hebben in de functies die spelen daarbij heeft.

Globaal zijn er drie functies van spel te omschrijven:

- Motorisch-lichamelijk, zoals het verbeteren van de grove en fijne motoriek, maar ook van visuele, auditieve en tastwaarnemingen;
- Sociaal-emotioneel, zoals het ontwikkelen van het zelfbeeld, zelfstandigheid, sociale vaardigheden, sociale zelfredzaamheid en het ontwikkelen van normen en waarden;
- Cognitief-psychisch, zoals logisch denken, probleem oplossen, structureren van ruimte, tijdsbeleving en de creatieve competentie.

De aanwezigheid van een uitdagende en gevarieerde speelruimte verruimt de mogelijkheden.

Met informele speelruimte wordt de ruimte aangeduid waar de doelgroep leeft, woont en (veilig) kan spelen, zoals de straat, de stoep, het plantsoen en het water, maar waar geen specifieke speeltoestellen staan.

Met formele speelruimte wordt de ruimte aangeduid die specifiek en exclusief is ingericht voor de speelfunctie (de speelplekken met voorzieningen).

3.2 Leeftijden en speelruimte

De kinderen (0 tot en met 5 jaar)

Voor kinderen tot en met circa drie jaar is de speelplek een plaats waar hij of zij onder begeleiding van een oudere veilig kan liggen, kruipen, staan of rondstruinen. Het alleen en zelfstandig spelen van een dergelijk jong kind vindt plaats in de besloten omgeving van de woning, bijvoorbeeld in de tuin, de woonkamer of eventueel direct bij de voordeur.

Als de kinderen naar groep één en twee van de basisschool gaan, worden ze langzaam steeds zelfstandiger en willen en mogen ze meer hun omgeving verkennen. Dat gebeurt eerst dicht bij huis, zodat de ouders nog enig zicht op het kind hebben, maar al snel verder de straat in. Steeds vaker overigens zorgen ouders voor speelvoorzieningen (trampoline, zandbak, glijbaan, schommel) voor jonge kinderen op het eigen erf.

De jeugdigen (6 tot en met 11 jaar)

Dit betreft de kinderen uit de groepen drie tot en met acht van de basisschool. Op deze leeftijd gaan ze steeds meer op ontdekkingstocht uit en doen ze dit vaker in groepsverband. Jeugdigen uit de onderbouw mogen vaak nog geen drukke straten oversteken en moeten dicht bij huis blijven. Vanaf een jaar of acht echter zwermen ze uit over de gehele buurt en soms al over het gehele dorp. Het schoolplein is voor hen vaak een belangrijke speel- en ontmoetingsplek.

De jongeren (12 tot en met 18 jaar)

Eenmaal op het voortgezet onderwijs treedt er meestal weer een gedrags- en interesseverandering op. De jongeren blijken de al dan niet daartoe ingerichte openbare ruimte vaak te gebruiken om zich te verzamelen, rond te hangen en te sporten. Ze verplaatsen zich hiervoor zelfstandig over het gehele dorp of zelfs naar een ander dorp. Ze willen graag zien en gezien worden op die plek.

Speelruimte voor senioren

De laatste jaren is er een duidelijke wens zichtbaar van senioren die de buitenruimte gebruiken als sport- en ontmoetingsruimte. Senioren zijn dan ook een speciale (groeierende) groep van gebruikers van de openbare ruimte. Hoewel senioren niet behoren tot de primaire doelgroep waarvoor dit beleidsplan wordt geschreven, maken ze wel gebruik van spelvoorzieningen zoals een jeu-de-boulesbaan (Galm). Het realiseren van een dergelijke voorziening is echter alleen zinvol als daar expliciet behoefte aan blijkt te bestaan op een plek waar veel senioren wonen of samenkomen. De "beweegtuin" van Vredewold is daar een mooi voorbeeld van. Meervoudig gebruik van spellocaties, met bijvoorbeeld bankjes voor jong en oud, behoort natuurlijk wel tot de mogelijkheden. Openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen draagt bij aan de WMO-doelen en verbetering volksgezondheid.

Een aandachtspunt voor alle doelgroepen bij de ruimtelijke inrichting is de sociale veiligheid.

Kinderen spelen dicht bij huis, bij wijze van spreken onder het keukenraam. Ze zijn bezig om materialen en bewegingen te leren kennen. Omdat een jong kind geen gevaren kan onderscheiden, is het belangrijk dat er geen of zeer weinig auto -s, brommers en fietsers rijden over de in gebruik zijnde informele speelruimte. Daarom zijn de tuin, de oprit en de stoep en in mindere mate de straat en het grasveldje aangrenzend aan de voordeur de belangrijkste bron van informele speelruimte. Voor een dergelijk jong kind valt al heel wat te beleven op twintig vierkante meter!

De jeugd gaat steeds verder de buurt in. Hun verkenningsgebied is vrijwel de gehele openbare ruimte. Wanneer men door een buurt loopt waar veel jeugdigen wonen, zal men vrijwel in ieder plantsoen, langs iedere sloot, op elk stuk rustige verharding en op menige blinde muur de sporen van spel aantreffen. Van groot belang voor deze leeftijdsgroep is de mogelijkheid een balletje te trappen. Per buurt moet er een verharding of grasveldje van minimaal 50 vierkante meter aanwezig zijn, waar 'na schooltijd en na het eten' met een groepje van vijf jeugdigen gevoetbald kan worden. Daarnaast moet er voldoende plantsoen en ruigte zijn waar ze dingen kunnen doen als verstoppen, bloemen plukken, hutten bouwen en ze nog veel meer avonturen kunnen beleven.

Voor de jongeren is het ontmoeten van leeftijdsgenoten zeer belangrijk. Dit gebeurt voor een groot deel in de openbare ruimte. Hoe vaak zijn er na schooltijd niet diverse groepjes jongeren in de buurt te vinden die met elkaar de laatste nieuwtjes staan uit te wisselen! Als indicator kan genomen worden dat per groep (circa 30) jongeren ergens in de buurt een plek met een aanleiding gevonden moet kunnen worden waar de jongeren leeftijdsgenoten kunnen ontmoeten en sporten.

Om de verschillende speelruimtes met elkaar te verbinden zijn aanwezige routes en openbare voorzieningen (scholen, bibliotheek) van groot belang. Door bij realisatie van (nieuwe) formele speel-, sport- en ontmoetingsvoorzieningen rekening te houden met dergelijke routes wordt de speelbaarheid van de openbare ruimte verbeterd.

3.3 Wist u dat:

- kinderen van nu 50% minder in de natuur spelen dan twintig jaar geleden?
- bewezen is, dat natuur een positieve invloed heeft op de lichamelijke en psychische gezondheid
- kinderen met veel groen dichtbij huis minder vaak bij de huisarts komen dan kinderen uit een minder groene omgeving?
- kinderen die regelmatig buiten spelen, beter eten en beter slapen?
- het aantal dikke kinderen de afgelopen dertig jaar is verdrievoudigd?
- de liefde voor de natuur het best kan worden aangewakkerd tussen de 4 en 12 jaar? (in de pubertijd verdwijnt het naar de achtergrond, maar de waardering voor de natuur komt - als de basis is gelegd- op latere leeftijd weer naar boven drijven)
- een natuurlijk schoolplein een positieve invloed heeft op concentratie (cijfers voor taal/rekenen)?
- het speelgedrag van kinderen in de natuur, gevarieerder en creatiever is dan binnenhuis spelen?
- zorgverzekeraars bewegen en buiten spelen stimuleren en investeren in natuurbeleving en sport?
- de angst voor "de natuur" in twintig jaar is verdubbeld, vooral bij stadskinderen?

Voor ouders is het bijzonder prettig als hun kinderen in de eigen straat zelfstandig buiten kunnen spelen

Hoofdstuk 4 Inrichting van speelruimte

4.1. Algemene eisen aan speelruimte

Speelruimte moet voldoen aan een aantal basisvoorwaarden. De belangrijkste zijn:

Schoon

Hondenpoep vormt een groot probleem voor spelen. Daar waar hondenpoep ligt (of glas, flesjes, blikjes of ander afval) kan de speelruimte voor een groot gedeelte afgeschreven worden.

Veiligheid

De doelgroep (en hun ouders) moet erop kunnen rekenen dat de speelvoorzieningen veilig zijn. Daarmee wordt niet bedoeld dat alle risico's vermeden worden. Risico's horen bij spelen. Het gaat om het uitsluiten van niet aanvaardbare risico's.

Uitdaging

De speelruimte moet voldoende uitdaging bieden. Hiervoor is o.a. voldoende variatie nodig en de mogelijkheid dat de doelgroep zelf iets kan veranderen.

Prettig

Herkenbaarheid en beslotenheid kunnen er toe bijdragen dat de doelgroep zich thuis voelt op een speelplek.

4.2. De relatie informele en formele speelruimte

Informele speelruimte

Als kinderen, jeugdigen of jongeren willen spelen, kunnen zij in een gevarieerde omgeving met gras, struiken, bomen, pleinen, stoepen en water vrijwel alle vormen van spel uitoefenen. Speeltoestellen kunnen daarom gezien worden als een vervanging van de mogelijkheden die van nature aanwezig zijn. Het zou ideaal zijn als iedereen voldoende natuurlijke informele ruimte in zijn omgeving heeft om te spelen, zonder dat hiervoor speciale voorzieningen aangebracht hoeven te worden. De praktijk is echter dat dit op veel plaatsen niet het geval is. De ruimte om te spelen binnen het bebouwde gebied neemt steeds verder af; (auto)verkeer, woningbouw, hondenpoep, afval, parkeerplaatsen, etc. leggen een steeds groter beslag op de beschikbare openbare speelruimte.

De noodzaak van speelplekken neemt dus toe naarmate de fysieke ruimte om te spelen afneemt. Uiteraard zal gestreefd moeten worden naar zoveel mogelijk informele speelruimte. Is er veel groen en water en zijn er 30-kilometergebieden met stoepen, zijn deze toegankelijk en nodigen ze uit tot medegebruik door kinderen, dan zal er veel informele speelruimte zijn. Bij weinig informele speelruimte moeten maatregelen getroffen worden die de openbare ruimte beter bespeelbaar maken. Hoe meer speelprikkels, hoe beter: dus ook objecten die niet specifiek voor het spelen geplaatst zijn, maar een scala aan speelmogelijkheden bieden, hebben betekenis als speelruimte.

Voldoende formele speelruimte

De speelruimte die kinderen, jeugdigen en jongeren tot hun beschikking hebben, wordt beperkt door de afstand die ze af kunnen leggen en barrières die ze niet (alleen) kunnen of mogen oversteken. Goede verbindingen (vgl "ecologische hoofdstructuur") bevorderen samen buitenspelen.

Goede spreiding van speelplekken

Meestal wonen in nieuwe buurten veel kinderen en neemt dit aantal in de loop der jaren af. De speelplekken voor deze leeftijdsgroep moeten dan ook om de vijf a zes jaar geëvalueerd worden op kinderaantal. In veel buurten vindt na circa 25 jaar wel weer een "verjonging" plaats, maar zeer hoge kinderaantallen per buurt komen dan meestal niet meer voor.

Concreet betekent dit dat in een nieuwbouwwijk waar veel kinderen (komen te) wonen eerst drie tot vijf speelplekken met overlappende actieradia nodig zijn. Na verloop van tijd kan de meest centrale plek als basisvoorziening gaan dienen en kunnen omliggende plekken vervallen. Deze plek moet groter zijn en kan duurzaam worden ingericht. Verder moet deze plek voor de hele buurt

goed bereikbaar en zichtbaar zijn. De overige vier speelplekken kunnen meer gericht zijn op de direct aanwonende kinderen en kunnen later vervallen.

De ervaring leert dat een speelplek voor kinderen ongeveer 10 jaar noodzakelijk is. Doordat jeugdigen en jongeren vanuit een grotere omgeving (buurt/dorp) gebruik maken van één of enkele speelplekken, varieert het aantal jeugdigen en jongeren dat binnen de actieradius woont veel minder. Uit onderzoek en ervaring blijkt dat er rond een centraal gelegen, goed functionerende speelplek voor deze leeftijdscategorieën vrijwel nooit te weinig jeugdigen of jongeren wonen, zelfs niet in de loop van 25 jaar. Dit betekent dat voor de jeugdigen en voor de jongeren over het algemeen duurzame speelplekken verspreid over de buurten aangelegd kunnen worden. Het is belangrijk hiervoor een goede, permanente structuur neer te leggen, omdat deze plekken groter, uitdagend en aantrekkelijk moeten zijn en omwonenden hiervan graag op de hoogte willen zijn.

Combineren van leeftijdscategorieën waar het kan

Het combineren van leeftijdsgroepen op één speelplek is zowel voor sociale als lichamelijke ontwikkeling aan te raden. Een speelplek kan immers functioneren als ontmoetingsplek voor jong en oud uit de hele buurt. Voorwaarde voor het combineren van leeftijdscategorieën is dat er voldoende ruimte en een goede zonering is. Op deze wijze zullen de verschillende leeftijdsgroepen hun eigen plek en uitdagingen hebben. Broertjes en zusjes kunnen zo ook samen op één locatie spelen.

Meervoudig ruimtegebruik

Niet alleen de openbare ruimte biedt mogelijkheden voor spelen. Ook schoolpleinen en sportvelden kunnen mogelijkheden bieden. Zeker in wijken waar de beschikbare informele en formele speelruimte beperkt is kunnen dergelijke plekken invulling geven aan het openbare voorzieningenniveau. Er zijn ook andere mogelijkheden van meervoudig ruimtegebruik in relatie tot spelen. Denk hierbij onder meer aan een kinderboerderij, milieucentrum, grote parkeerplaats of natuurgebied.

Ontsluiten van speelruimte op schoolpleinen

De (speel)ruimten bij basisscholen vormen vaak een belangrijk deel van de speelruimte. Voor, tijdens en na schooltijd wordt er veel gespeeld en de weg er naartoe is goed bekend. In gemeente Leek zijn rondom meerdere schoolpleinen hekken geplaatst, om vandalisme te voorkomen. Hierdoor is het schoolplein na schooltijd gesloten. Het is wenselijk om daar waar nodig en mogelijk de speelruimte bij scholen te betrekken in het openbare speelvoorzieningennetwerk. Gezocht wordt naar win-win-situaties. Vooral in een buurt waar weinig ruimte is voor speelplekken kunnen schoolpleinen een oplossing bieden. In de bestemmingsplanherzieningen worden de schoolterreinen opgenomen als openbare speelterreinen, om zo het gebruik na schooltijd ook mogelijk te maken. Op basis van jurisprudentie is het namelijk verstandig om het schoolplein formeel als openbaar speelplein te betitelen, om bezwaren van omwonenden over het spelen (geluid) te voorkomen.

Andersom maken de basisschoolleerlingen tijdens de pauzes gebruik van de openbare speelplekken. Als het wenselijk is een schoolplein open te stellen gaat de gemeente in overleg met het schoolbestuur. Als het schoolplein werkelijk wordt opengesteld stelt de gemeente een contract op om de verantwoordelijkheden te regelen.

Uitgangspunt is dat de gemeente het onderhoud en de controles uitvoert en de gemeente en de school gezamenlijk de kosten gezamenlijk dekken. Wij zien daarbij als meest reële optie: "De school betaalt de aanschaf van het speeltoestel en de gemeente draagt de verdere kosten." In het geval een speeltoestel voortijdig vervangen moet worden, kan de regel gehanteerd worden dat degene die aanschaf, ook vervangt. Schooltoestellen maken namelijk onderdeel uit van het meubilair van een school, en scholen ontvangen de middelen voor vervanging en aanpassing vanuit materiële bekostiging van het Rijk.

De gemeente regelt en betaalt ook de ondergrond en het plaatsten van het speeltoestel. Het onderhoud van het schoolterrein zelf blijft een verantwoordelijkheid van de school. Scholen besluiten zelf of ze wel of niet van het aanbod van de gemeente gebruik willen maken en hun plein open willen stellen na schooltijd om als schoolbuurtspeelplaats te fungeren. Het risico op vandalisme kan een rol spelen. Vernielingen van of aan speeltoestellen worden niet door de opstalverzekering gedekt; de gemeente draagt het risico bij "schade door bijzondere omstandigheden". Speeltoestellen in openbare ruimten en op schoolpleinen zijn dus niet verzekerd tegen vandalismeschade, maar wel tegen brand- en stormschade.

Als een schoolplein niet specifiek in het openbare speelvoorzieningennetwerk wordt betrokken, hoeft het schoolplein niet afgesloten te worden. De school is in dat geval echter zelf verantwoordelijk voor het onderhoud en de kosten. Bij een formele openbare speelplek is dat aan de gemeente.

Hoofdstuk 5 Gemeentelijke uitgangspunten speelplekken

5.1 Gemeentelijke uitgangspunten voor speelplekken

Natuurlijke speelplekken: Recent onderzoek ondersteunt de veronderstelling dat kinderen op natuurlijk ingerichte speelplekken meer gevarieerd en meer exploratief speelgedrag vertonen dan in een niet-natuurlijke speelomgeving. Deze resultaten leveren ondersteuning voor de veronderstelling dat spelen in de natuur bijdraagt aan een gezonde, evenwichtige ontwikkeling van kinderen.

- a. De gemeente streeft daarom naar een meer natuurlijke inrichting van speelplekken.
Inrichting speelplek: De omgeving van speelplekken verdient meer aandacht. Vooral het groen en de verhardingen kunnen op eenvoudige wijze speelwaarde bieden. Door de omgeving van de speelplek meer te betrekken bij de inrichting ontstaat er een meer uitdagend geheel. Zo kunnen er tegels met knikkerputjes gelegd worden en verhogingen met stapblokken.
- b. De gemeente betreft de omgeving meer in het ontwerp van de speelplek.
Speelwaarde: Het aantal en type speeltoestellen dat op een speelplek moet komen te staan wordt bepaald aan de hand van de speelwaarde. De speelwaarde is afhankelijk van de inrichting van het terrein, het aantal speel functies, zoals klimmen, glijden, schommelen en de uitdagendheid/moeilijkheid. De speelwaarde van een lage glijbaan is bijvoorbeeld lager dan die van een hogere. De bebouwde en natuurlijke omgeving hebben een eigen speelwaarde. Het aantal leeftijds specifieke locaties neemt af, maar de plekken worden wel gevarieerder.
- c. De gemeente streeft er naar om per speelplek een divers en uitdagend aanbod aan speel functies; het aantal formele speellocaties zal in de toekomst met circa 30% afnemen.
Duurzame speeltoestellen. Toepassing van speeltoestellen die zijn gemaakt met levensbestendige materialen als RVS en kunststof verlengt de levensduur en beperkt het onderhoud.
- d. De gemeente past speeltoestellen toe bestaande uit duurzame materialen. (Natuurlijke speelplekken vormen hierop een uitzondering door de toepassing van natuurlijke materialen.)
Valdempende ondergronden: De aanlegkosten van een valdempende ondergrond onder een speeltoestel variëren sterk. Er zijn de relatief goedkope schors- en zandondergronden en de duurder kunstgras- en rubberondergronden. De goedkopere ondergronden zijn in het onderhoud echter veel intensiever en duurder. Zand zorgt daarnaast voor extra slijtage aan de speeltoestellen.
- e. De gemeente streeft daarom naar het toepassen van onderhouds extensieve ondergronden, zoals rubbertegels onder de speeltoestellen.
De gemeente Leek heeft een beperkt budget voor nieuwe investeringen en vervangingen.
- f. Verzoeken van wijkverenigingen en buurtbewoners, worden zoveel mogelijk gekoppeld aan de onderhouds- en vervangingscyclus. De gemeente staat open voor bewonersinitiatieven.
Basisscholen vormen voor kinderen een "veilige" omgeving en hebben als (brede) scholen een belangrijke functie in het sociale domein. Spelen in de schoolomgeving is "vertrouwd".
- g. De gemeente gaat in overleg met de schooldirecties over de inzet van buurtschoolpleinen.

5.2 Realisatie van speelruimte

Speelruimte in bestaande situaties

Om het beleid in dit beleidsplan tot uitvoering te kunnen brengen is een globale analyse uitgevoerd. In de analyse is gekeken naar het huidige aanbod en het gewenste aanbod aan speelruimte en speelvoorzieningen. Een actueel overzicht van de formele speellocaties (met toestellen) is bij deze notitie aanwezig. Bij de uitwerking per dorp en per wijk wordt rekening gehouden met de kinderaantallen, de aanwezige informele en formele speelruimte en de aanwezige barrières. Naast dit speelbeleid is de werkelijk aanwezige speelruimte en -mogelijkheden in onze gemeente grotendeels een historisch gegroeide situatie. De gemeente Leek beschikt over natuurlijk water en groen.

Informele speelruimte

De openbare ruimte in Nederland is helemaal in kaart gebracht met een verdeling naar bestemming. De gemeente heeft wel invloed op de bestemming van gronden, maar niet op het gebruik ervan. Kinderen en jongeren mogen in feite overal spelen waar ze willen en de informele speelruimte

is daardoor onbegrensd. Het is dan ook niet mogelijk om alle informele speelruimte in te kaderen. Hoewel de informele speelruimte dus zeer belangrijk is, wordt die niet vastgelegd als speellocatie. We weten globaal wel waar wat meer en waar minder natuurlijke speelplaatsen zijn, en proberen hiermee rekening te houden bij de planning van de speellocaties die door de gemeente aangelegd onderhouden worden. We willen ook minder ingrijpen als kinderen zelf speelplekken ontwikkelen.

Knelpunten

Uit inventarisaties met de jeugd zijn er meerdere punten naar voren gekomen die een belemmering vormen voor de speelruimte. In bijna alle leerlingcommissies zijn opmerkingen gemaakt over hondenpoep op speelplekken en trapveldjes. Dit hing nauw samen met het feit dat er nog geen (duidelijk) beleid met betrekking tot hondenpoep beschikbaar was binnen de gemeente. Hierin kan door een strikte handhaving van het nieuwe hondenpoepbeleid verandering in komen. Een tweede veelgehoorde opmerking betreft het verkeer. Met name de hoeveelheid en de snelheid van het verkeer in de woonstraten is een belemmering om op straat te spelen. Daarnaast zijn de oversteekmogelijkheden van de hoofdwegen niet altijd toereikend om speelplekken te bereiken.

Positieve punten

Het vele groen in de gemeente wordt door de jeugdigen als positief ervaren. Veelal gaat het om grasvelden die gebruikt worden als voetbalmogelijkheid, zoals het veldje met doelen aan de Waezenburglaan. Daarnaast worden de 'bossen' binnen de dorpen gebruikt om door te zwerven, te verstoppen of een hut te bouwen. De maïsvelden in Oostindie worden veel door de jeugd bezocht. Een positief voorbeeld van het opnemen van een natuurlijke speelplek is De Dobbe in Oostindie.

Natuurspeelbos

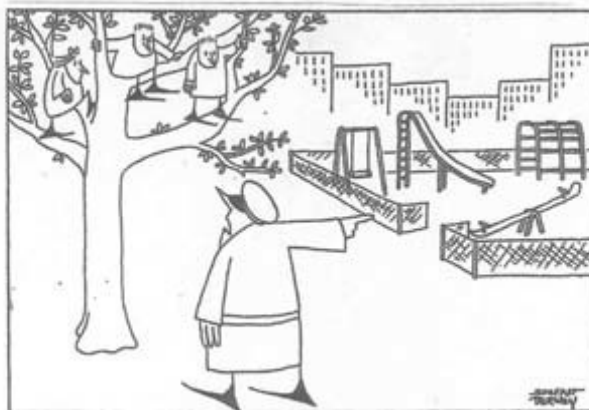
Een natuurspeelbos is vaak een zeer gewaardeerde speelruimte voor de kinderen en jeugd. Deze speelruimten bieden unieke speel- en ontdekkingsuitdagingen. Mochten er initiatieven worden ontplooid voor een dergelijke voorziening dan is het wenselijk dat de gemeente hieraan meewerkt. Met name op landgoed Nienoord liggen mogelijkheden voor natuureducatieve speellocaties.

Jongeren (Informele speelruimte)

Voor de jongeren kun je niet echt spreken van spelen; het verblijf van deze leeftijdscategorie in de openbare ruimte richt zich op het sporten met, en ontmoeten van leeftijdsgenoten. Het ontmoeten gebeurt veelal informeel, op spontaan ontstane plekken en veel minder op speciale speel- en ontmoetingsplekken.

Skatevoorziening

Op dit moment is er één skatevoorziening in de gemeente Leek aanwezig. Het advies is om op andere locaties geen grote investeringen in skatebanen te doen, maar de bestaande en goed ingerichte skatevoorziening bij het jongerencentrum Punt 1 op sportpark Rodenburg te handhaven.

Waar mag een kind spelen? (tekening Stefan Verweij)

Speelruimte in het bestemmingsplan

Een bestemmingsplan heeft sterke invloed op de soort en hoeveelheid speelruimte. Er moet in een bestemmingsplan voldoende beleidsvrijheid zijn om op nieuwe ontwikkelingen en behoeften in te springen, zonder dat hiervoor het plan moet worden aangepast. Dit betekent dat de voorschriften voor openbare ruimte zodanig zijn dat er voor aanleg van een speelplek geen bestemmingswijziging nodig is. Daarnaast kunnen in bestemmingsplannen locaties aangegeven worden die potentie

hebben als speelplek. Zeker de grotere speelplekken voor jeugdigen en jongeren zijn duurzaam op een locatie die meer ruimte heeft en centraal ligt in de buurt.

In het kader van de Civil society is het belangrijk dat de weg van huis naar school en de routes naar activiteiten (sportverenigingen, zwembad, muziekschool, enz.) kind- en fietsvriendelijk zijn.

Speelruimte in stedenbouwkundige plannen

In stedenbouwkundige plannen wordt het gebruik van de ruimte grotendeels vastgelegd. Het blijkt dat als er in de stedenbouwkundige plannen onvoldoende rekening is gehouden met de noodzaak van speelruimte, er in de toekomst problemen te verwachten zijn. Een bekend probleem daarbij is het tekort aan (geplande) voorzieningen voor jongeren. Als deze niet tijdig worden ingepland wil geen inwoner ze meer voor de deur hebben (NIMBY). Een tekort aan eigen plekken kan vandalisme en overlast bevorderen. Jongeren gaan hangen op plekken waar dit eigenlijk niet gewenst is (speelplekjes jongere kinderen, schoolpleinen, gebouwen met luifels, fietsenhokken en dergelijke).

5.3 Bezuinigingen

Vanwege de in 2010 vastgesteld bezuinigingen van 50% op de investerings- en onderhoudsbudgetten voor speelvoorzieningen, wordt het nog belangrijker om de juiste keuzes te maken voor locatie en inrichting. Er is een onderhoudsbudget beschikbaar van € 46.520,00 en een vervangingsbudget van € 45.000,00. Niet alles kan dus worden onderhouden en niet alles kan worden vervangen. In een thema B&W over speelplekken zijn enkele oplossingsrichtingen genoemd voor de korte (bestaand beleid) en de lange termijn.

Oplossingsrichtingen

Op de korte termijn kan een verschraving van de huidige locaties gebeuren; dat wil zeggen, dat er minder speeltoestellen per locatie komen. Ook kan het aantal locaties met toestellen teruggebracht worden. Er zijn reeds enkele speelplekken opgeheven, die in slechte staat verkeerden. Als een formele speelplek verdwijnt, betekent dit overigens niet dat er altijd speelruimte verloren gaat. De "nieuwe" informele speelruimte, zoals bijvoorbeeld een grasveldje, heeft ook een speelwaarde.

Voor de lange termijn kan een herschikking van de locaties plaatsvinden op basis van demografische ontwikkelingen, met tevens een vermindering van het aantal speellocaties. Er kan gekeken worden of schoolspeelpleinen tevens buurtspeelplekken kunnen worden. Het toepassen van duurzame(re) materialen (b.v. kunststof, roestvrijstaal, rubbertegels) kan de levensduur oprekken naar b.v. 15 jaar. Tenslotte kan de inzet van buurtbewoners bij speellocaties de betrokkenheid vergroten en de onderhoudskosten mogelijk verlagen. Dit pas ook goed in de visie Welzijn Nieuwe Stijl. Problemen bij de inzet van buurtbewoners zijn de onzekere continuïteit en de wettelijke eisen.

In de Visie op het Sociaal Domein is de rol van de gemeente bij het organiseren van voorzieningen flexibel en afhankelijk van de situatie en eigen initiatieven van de bewoners. Eén van de doelen is "het mogelijk maken" van een pedagogische Civil society in de buurt. Op de speelplekken vindt veel informele opvoeding plaats en leren kinderen met elkaar omgaan binnen hun speelruimte.

Criteria

Een belangrijk criterium voor het al dan niet in stand houden van een formele speelvoorziening, is het aantal kinderen dat zich in een bepaalde straal van een speellocatie bevindt. Bij nieuwbouwwijken is het zaak rekening te houden met het feit dat speeltoestellen ook onderhoud vereisen. De gemeente onderzoekt voortdurend de mogelijkheden om - bij voorkeur samen met partners - speellocaties met subsidie- of sponsorgelden te realiseren. ...

Elkaar ontmoeten en samen sporten kan op een basketbalveldje

Hoofdstuk 6 Behoud van speelruimte

6.1 Onderhoud en beheer van speelvoorzieningen

Na aanleg moet er voldoende budget zijn om speelvoorzieningen te onderhouden. Een groot deel van het verplichte onderhoud volgt uit het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen uit 1997. Op basis van deze wet dient de gemeente de speeltoestellen twee keer per jaar te inspecteren en geconstateerde afwijkingen en mankementen zo snel mogelijk te verhelpen. De inspectieresultaten en reparaties en aanpassingen moeten worden vastgelegd in een logboek. Als de gemeente speeltoestellen niet onderhoudt volgens het 'Attractiebesluit' is de gemeente als gevolg hiervan bij ongevallen aansprakelijk. Naast het veilig houden van de speeltoestellen moet ook de speelplek veilig, schoon en heel gehouden worden.

6.2 Vervangen van speelvoorzieningen

De levensduur van speeltoestellen is gemiddeld 10 jaar. Daarbij is uiteraard geen rekening gehouden met vandalisme, wel met slijtage door intensief gebruik en speelschade.

Om een goed vervangingsbeleid te kunnen voeren is een flexibel vervangingsschema noodzakelijk. De benodigde middelen worden gebaseerd op de economische afschrijvingstermijn. Het moment van de daadwerkelijke vervanging van een speeltoestel wordt mede bepaald door de technische staat van het toestel. Als een toestel na de gestelde economische afschrijvingstermijn nog één of meer jaren veilig kan functioneren, kan de vervanging worden uitgesteld. Als blijkt dat een toestel voor de gestelde economische afschrijvingstermijn niet meer veilig is of de onderhoudskosten te hoog worden, bijvoorbeeld door vandalisme, dan moet de vervanging vervroegd worden uitgevoerd. Kortom: als het te duur wordt om speeltoestellen te repareren, worden ze weggehaald.

Bij vervanging wordt rekening gehouden met de doelgroep van de speelplek en de gewenste speelmogelijkheden, waarbij de benodigde speelfuncties en de actuele bevolkingssamenstelling van de buurt in ogenschouw worden genomen. Dit kan betekenen dat de herinvestering op een andere speelplek in de gemeente plaatsvindt. Waar mogelijk wordt dit met de buurt besproken. Als een speellocatie "ontruimd" wordt, wil dit niet zeggen dat de speelruimte ook verloren gaat. Ook zonder speeltoestellen kan een grasveld gebruikt worden om te voetballen, crossen, enz.

6.3 Afhandeling van meldingen en ideeën.

Inwoners kunnen meldingen en ideeën doorgeven via de gemeentelijke meldlijn, online via de website of door te bellen met het centrale meldsysteem (via lokaal loket). Een snelle afhandeling van meldingen is belangrijk voor het veilig houden van de speelvoorzieningen en de betrokkenheid van inwoners. De meldingen worden zo snel mogelijk opgelost, afhankelijk van de urgentie.

Verzoeken van wijkverenigingen en buurtbewoners, worden getoetst aan de eisen van het attractiebesluit en daarbij zoveel mogelijk gekoppeld aan de onderhouds- en vervangingscyclus. Wij zijn echter bereid om bij bewonersinitiatieven de grenzen op te zoeken van wat wettelijk is toegestaan.

Een vogelnestschommel is een voorbeeld van een speeltoestel dat ook voor de doelgroep met een beperking geschikt is.

Hoofdstuk 7 Samenwerken aan speelruimte

Het creëren van speelruimte is een taak van de hele gemeente. Binnen de gemeentelijke organisatie moeten afdelingen hiervoor samenwerken. Met Openbare Werken als centrale speler. Maar ook andere personen en instanties hebben invloed op de inrichting van de (buiten)ruimte: inwoners, buurtverenigingen, scholen, sportverenigingen, natuurwerkgroepen, waterbeheerders, boeren, en private partijen zoals projectontwikkelaars, recreatieondernemingen en de woningcorporaties.

7.1 De rol van de gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor de realisatie van voldoende speelruimte en speelmogelijkheden voor zowel kinderen, jeugd als jongeren. Daarnaast kan de gemeente buitenspelen bevorderen door het ondersteunen van inwonersactiviteiten, zoals de landelijke Buitenspeeldag (Stichting Kinderen Voorrang), Nationale Modderdag, de Leekster speelweek, enzovoort.

7.2 Bewonersparticipatie en betrokkenheid van bewoners

De gemeente draagt zorg voor de "fysieke" invulling van speelruimte en -mogelijkheden. Inwoners daarentegen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het werkelijk gebruik ervan. Allereerst moeten zij accepteren dat er in de buurt en op de speelplekken gespeeld wordt. Daarnaast zijn zij het "dagelijks toezicht" op de speelruimte. Er mag verwacht worden dat ze de speelplekken niet vervuilen en dat ze gebreken en gevaren op speelplekken melden aan de gemeente. Belangrijke voorwaarde voor deze bereidheid en alertheid is betrokkenheid bij de speelplekken in de buurt.

De rol van inwoners bij onderhoud van speelvoorzieningen is beperkt, vanwege de wettelijke verplichtingen in het kader van het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen. Zoals gezegd wordt van hen verwacht dat ze een oogje in het zeil houden en gebreken melden aan de gemeente. Daarnaast kunnen inwoners meehelpen door de speelplek en de speeltoestellen schoon te houden. Bij nieuwe locaties of herinrichting kunnen buurtbewoners meedenken over de inrichting.

7.3 De rol van jongerenwerk en politie

Jongerenwerk vormt de brug tussen de gemeente en de jongeren. De gemeente betreft het jongerenwerk bij de aanleg en evaluatie van jongerenvoorzieningen. Ook werkt de gemeente samen met jongerenwerk en politie (wijkagent) om ongewenst gedrag van jongeren tijdig bij te sturen. Aan de andere kant pikt jongerenwerk signalen op over verblijfsruimten van jongeren op en heeft het hierover contact met de gemeente. Het Technasiumproject levert in dit opzicht nuttige informatie. Bij de opzet en ontwikkeling van jongerenontmoetingsplekken, gaan we uit van de locaties die nu door jongeren gebruikt worden en wordt in overleg met de jongeren gekeken naar de behoeften. De gemeente faciliteert dus alleen die locaties die daarvoor nu al geschikt zijn en gaat niet zelf nieuwe plekken creëren. We kijken daarbij naar in- en externe samenwerkingsmogelijkheden.

7.4 Spelen op straat

De straat kan een uitstekende speelplaats zijn voor kinderen. Kinderen moeten dan wel veilig kunnen spelen en het verkeer mag daarom geen gevaar vormen voor de spelende kinderen. Het is ook zaak dat kinderen op een veilige manier de straat of weg over kunnen steken van huis naar een speelplek en omgekeerd. Geparkeerde auto's kunnen het zicht op de weg ontnemen. Veel wijken en buurten zijn ingericht als verblijfsgebied (30 kilometerzone). In de woongebieden is het voor automobilisten zaak rekening te houden met langzaam verkeer en spelende kinderen. De risico-aansprakelijkheid is wettelijk gezien daarom ook bij de automobilisten neergelegd. Op de Nationale Buitenspeeldag is aandacht voor "spelen op straat" en ook (basis)scholen in de gemeente Leek doen er aan mee. Wij adviseren om er als gemeente Leek medewerking aan te verlenen.

Hoofdstuk 8 Overzicht financiële consequenties

8.1 Beleid en financiële gevolgen

De financiële middelen voor aanleg, onderhoud, beheer en vervanging van speelvoorzieningen moeten in de juiste verhouding aanwezig zijn. Als dit niet het geval is, zullen bijvoorbeeld door de aanleg van nieuwe speelplekken de onderhoudskosten steeds verder stijgen, zonder dat daarvoor budget aanwezig is, waardoor de staat van onderhoud en de veiligheid afneemt.

In de reguliere begroting is een jaarlijks budget van € 46.520,00 opgenomen voor het controleren, repareren, verwijderen en onderhouden van de speeltoestellen en ondergrond. Veel toestellen zijn redelijk verouderd (qua materiaal en populariteit), maar zijn qua leeftijd nog niet afgeschreven. De keuze eind jaren negentig en begin tweeduizend voor de goedkopere houten speeltoestellen, geven nu problemen doordat het hout op essentiële plekken is gaan rotten. In dit opzicht dient er onderscheid gemaakt te worden tussen natuurlijk materiaal, duurzame materialen en natuurlijke speelplekken. Op de voorpagina treft u een voorbeeld van een speelplek waar dit gecombineerd is.

Tot 2019 is er jaarlijks een investeringskrediet beschikbaar (afgesproken) van € 45.000,00 per jaar. Er kunnen hier jaarlijks één of twee locaties met speeltoestellen van vervangen worden. Bij investeringen worden toestellen gekozen van roestvrijstaal, pvc en staal. Als ondergrond wordt gekozen voor rubbertegels die lang meegaan en nauwelijks onderhoud nodig hebben.

We kunnen door het omvormen van de speellocaties de onderhoudskosten voor de toekomst beperken. De locaties die nu worden ingericht, kunnen qua duurzaamheid en degelijkheid 15 jaar mee. Langzamerhand worden op deze wijze locaties aangepast en regelmatig samengevoegd. Waarschijnlijk zal 30 % van de bestaande locaties op termijn verdwijnen. De schoolspeelpleinen komen zo mogelijk ook voor de buurtkinderen beschikbaar en worden daarmee centrale plekken.

De noodzakelijk doorgevoerde bezuinigingen van de afgelopen jaren zijn en worden op deze wijze opgevangen, al blijft het budget van in totaliteit van € 91.520,00 hard nodig voor onderhoud en vervanging van speellocaties. Met een gemiddelde technische levenscyclus van 15 jaar is constant budget nodig. Om flexibel te kunnen reageren is enige uitwisseling tussen de budgetten wenselijk. De huidige projectgroep Speelplekken (OW en RMO) stelt jaarlijks een planning op voor vervanging en onderhoud en legt die voor aan de portefeuillehouder voor instemming. In de jaarplanning wordt het bestand gescreend op "nieuw", "onderhoud/reparatie" en "opruimen". Waar mogelijk worden de mogelijkheden voor het (her)inrichten van speellocaties met buurtbewoners besproken. Wij willen ook ruimte bieden aan initiatieven van kinderen, buurtbewoners en buurtverenigingen. Samen bekijken we welke bijdrage door de inwoners geleverd wordt, wat de gemeente kan doen en wat andere partijen kunnen bijdragen. Een deel van het budget voor vervanging en investering wordt daarom tot 1 oktober van ieder jaar vrijgehouden om als cofinanciering in te kunnen zetten.

De gemeente Leek zal het belang van buiten spelen voor kinderen in de media blijven benadrukken en probeert het gebruik van natuurlijke speelplekken te stimuleren (o.m. hondenpoepbeleid). Het onderhoud van aangelegde natuurspeelplekken is echter niet gratis en drukt op het budget. We zoeken naar hergebruik van materialen (bomen), subsidies en samenwerking bij aanleg. De komende jaren doen we hier ervaring mee op. De informele natuurlijke speelplekken vereisen geen onderhoud of worden in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte meegenomen.

8.2 Samenvatting

De gemeente Leek heeft een notitie speelplekkenbeleid ontwikkeld om een visie te formuleren op het omgaan met de bezuinigingen op de investeringen en het onderhoud van speeltoestellen. Het aantal formele speelplekken wordt teruggebracht en er wordt meer ingezet op natuurlijk spelen en het gebruiken van schoolspeelpleinen als buurtspeelplaatsen. Voor de speeltoestellen en ondergronden wordt gekozen voor duurzamere materialen, met minder onderhoudskosten naar de toekomst toe. Speelplekken worden minder specifiek op leeftijd ingericht, maar diverser en socialer van aard. Het gebruik van informele speelplekken wordt gestimuleerd door ze meer in de bebouwde en groene omgeving op te nemen. Waar veel informele en natuurlijke speelplekken zijn, zijn minder toestellen nodig. Door het hondenpoepbeleid te handhaven, worden veel grasveldjes weer speelvriendelijker. Bewonersinitiatieven worden gewaardeerd en waar mogelijk ondersteund.

Kortom: deze notitie leidt niet tot extra uitgaven, maar nodigt wel uit tot *Natuurlijk Spelen!*